

Agenda

Hervormde Gemeente

Blija - Hogebeintum

Kerkdiensten

Yn Fryslân ferfalle de kommende wiken hast alle tsjerketsjinsten yn ferbân mei it coronafirus. Om de Friezen dochs in tsjerketsjinst belibje te litten, stjoert de Omrop eltse snein om **10:00 oere** live in tsjinst út. Werhelling fan de tsjinst is om 12.00 oere. De tsjinst komt út de Martinistjerke yn Frjentsjer wei.

- **10 maaie:** ds. Sytze Ypma, Franeker (PKN)
- **17 maaie:** ds. Margarithe Veen, Franeker (PKN)
- **24 maaie:** ds. Flora Visser, Makkum (Doopsgezind)
- **31 maaie:** ds. Hinne Wagenaar, Jorwert (PKN, Nijkleaster) (Pinksterfeest)

Oecumenisch Leesrooster

10 mei	5 ^e van Pasen	Deut 6, 20-25; Joh 14, 1-14	wit
17 mei	6 ^e van pasen	Jes 41, 17-20; Joh 16, 16-24	wit
21 mei	Hemelvaarstdag	Daniël 7, 9-10.13-14; Luc 24, 49-53	wit
24 mei	7 ^e van Pasen	Ez 39, 21-29; Joh 17, 1-13	wit
31 mei	Pinksteren	Ez 11, 17-20; Joh 14, 23-29	rood
7 juni	Trinitatis	Ex 34, 4-9; Matt 28, 16-20	wit of rood
14 juni	1 ^e na Trinitatis	Jes 12, 1-6; Matt 9, 35-10,15	wit
21 juni	1 ^e van de zomer	Jer 20, 7-13; Matt 10, 16-33	groen
28 juni	2 ^e van de zomer	Jer 29, 1.4-14; Matt 10, 34-42	groen

Snein 15 septimber 2019
oantrûntsjiinst yn de
Nicolaastsjerke Blije

It Kwartettekoar
û.l.f. Hindrik van der Meer
songen liturgy "Mei hertslach sjonge"

Het interieur van de hervormde kerk van Blije met in het midden een rij liggende grafzerken.
foto's jan Spoelstra

‘De Fryske flagge op ’e toer, dat sjogge minsken fan fierren’

wiebe van der hout

De grafzerk van Janco van Unema in de Nicolaaskerk van Blije inspireerde linnen- en zeefdrukkunstenares Nynke Runia tot toegepast werk in deze kerk. Hij introduceerde het vlas, de basis van haar linnen, in de streek.

Follow the blue line

Al enkele zomers organiseert linnenartieste Nynke Runia uit Blije , een culturele vlasroute van 30 kilometer door Noardeast-Fryslân. Het evenement dat voert langs vlasvelden, het vlasmuseum en haar textieldrukkerij/atelier Kleine-Lijn zit er alweer

op, maar de hervormde kerk van Blije is nog op twee zaterdagen met haar werk open tijdens Tjerkepaad 2019.

Nog niet zo lang geleden ontdekte Runia in een boekje dat de in 1540 in de kerk van Blije begraven Janco van Unema meer deed dan vechten tegen de Saksische overheersing. Hij gaf de aanzet voor het verbouwen en verwerken van vlas in de streek.

In de geschiedenis gingen cichorei (grondstof voor surrogaatkoffie en medicijnen) en vlas vaak samen. De teelt van cichorei was de ideale voorbereiding voor de teelt van vlas. Geen wonder dus dat tot de jaren zeventig van de vorige eeuw vlakbij de Nicolaaskerk een oude chicorei-eest (drogerij) stond.

De kerk was verder omringd door vele kleine huizen. Die zijn weg, maar nog steeds leidt een steegje tussen nieuwe bescheiden huizen naar de ingang van het godshuis. Het oudste deel van de huidige kerk (anno begin zestiende eeuw) is de onderkant van de toren met muren van ruim 1,5 meter dik.

„It ljocht mei hast rûnom grutte finsters, de romte en it sjongt hjir prachtich”, vertelt Binne Reitsma over wat hem het meest in de kerk bevalt. Hij is diaken, voorzitter van de kerkenraad, preekvoorzitter en kostert ook wel in de kleine Hervormde Gemeente. Het lastigst zijn de vele op- en afstapjes in de vloer van zerken, estriken en rood hout.

„Nynke Runia hat hjir op 'e knibbels yn tsjerke lein”, zegt Reitsma, wijzend op de grafzerken. Zij maakte gipsafdrukken en papieraftgietsels van delen van de zerken: de figuren in de hoeken en het hoofd van Janco van Unema. Dat hard geworden masker en ook ander materiaal is achter glas te zien om het maakproces van haar bedrukte linnen doeken inzichtelijk te maken.

De fragmentarische vormen van de zerken zijn zo gerangschikt dat ze eenmaal gezeefdrukt aan oude bouwtekeningen doen denken. Er hangen drie op een rij in het ruime en lege koor van de kerk. „Dit doek was laatst weg”, zegt Reitsma over een vlasafbeelding. Het werd gekocht door een Tjerkepaad-bezoekster. Inmiddels hangt er een herdruk.

Blije doet vier zaterdagen in de zomer mee met de openkerkenroute. „Wy ha te min frijwilligers om mear te dwaan, it is ek noch fakânsje. Der komme 30 oant 40 minsken de sneon. Ien kear wiene der 45, doe wie der ek in fytsrûte.” Duitsers, twee Poolse vrouwen, een Frans gezin en een Friezin 'om utens' uit Schotland; Reitsma sprak ze allemaal bij de koffie op zaterdagmiddag.

„Wy ha as wy iepen binne de Fryske flagge op 'e toer. Dat sjogge minsken fan fierren.” Het plaatsen van de vlag gebeurt vanaf een zolder door een speciaal luikje. Omdat de kerk eigenaar was van de toren gebeurde dat lange tijd op kosten, 50 gulden, van de kerkvoogdij.

De kerk onderging al diverse restauraties. Nu baart de oude eikenhouten preekstoel, door Runia ook vrij 'vertaald' op een doek, enige zorgen. Er brokkelt hout af.

Het witte Van Dam-orgel (1870) is drie jaar geleden volledig uit elkaar geweest. Rond de eeuwwisseling is het wat romantischer gemaakt door het aanbrengen van een zwelkast en dispositiewijzigingen van de registers. Inmiddels is het alweer origineel gemaakt. Tijdens Tsjerkepaad wordt het bespeeld door organisten overal uit het land. „Der binne guon dy't in pear tsjerken ôfreizgje om op sneontemiddei hjir yn Fryslân te spyljen. Op 31 augustus komme der wer twa by ús.”

De weggehaalde kerkklokken kwamen na de oorlog niet terug uit Duitsland. De nieuwe grote klok herinnert daaraan met het begin van de inscriptie: ‘de âlde klok bliuw wei as prooi fan dwinglandij’.

Blije telt op zo'n 800 inwoners maar liefst drie godshuizen. De gereformeerden – die 's zomers samen kerken met de hervormden – hebben nog De Haven en de vrijgemaakt-gereformeerden kerken ook in het dorp. Reitsma: „Der ha ek trije skoallen west, dêr is noch ien fan oer. Trije korpsen wiene der ek, dy binne allegear ferdwûn.”

In het kader van Tsjerkepaad zijn 256 kerken in Friesland open. Iedere zaterdag van 13.30-17 uur (soms afwijkende tijden) tot en met 14 september. In de kerken is voor 1 euro de Tsjerkepaadgids te koop met informatie over alle kerken. De Nicolaaskerk van Blije is open op 17 en 31 augustus.